

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

анастире драчи пр. на
Крагујева

Број 15.

У Београду 22. Априла 1874.

Година 1.

Издаје сваке
недеље.

СИОН

ПРЕТПЛАТА СЕ ПЛАЋЕ
НАПРЕД УРЕДНИШТВУ.
УРЕДНИШТВО ЈЕ У БО-
ГОСЛОВИЈИ.

ЗА СВЕ СРПСКЕ КРА-
ЈЕВЕ СТАЈЕ НА ГОД.
60 ГР. ИЛИ 6 ФОР. НА
ПО ГОД. 30 ГР. ИЛИ
3 ФОР. НА ТРИ МЕС.
15 ГР. ИЛИ 1 ФОР. И
50 НОВ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА ОД
НЕРЕДОВНИХ ДОПИС-
НИКА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, ВАСПИТАТЕЉЕ И РОДИТЕЉЕ.

Издаје и уређује ПРОФ. БОГОСЛ. АРХИМ. НЕСТОР.

БЕСЕДА

КОЈУ ЈЕ ГОВОРИО ПО Свршеном молебству у саворно-Београдској цркви
Високопреосвештени митрополит Михаил, приликом поласка у ца-
риград његове светлости кнеза Милана 15 априла ов. год.

Благоверни Кнеже!

„Цар Давид, с јаком вером у Бога и његову моћ, често је одлазио у средину непријатеља и туђега му народу. Но свагда, ма куд ишао, веровао је, да је свуда с њиме Бог и да ће га он свагда спасавати од беде и опасности. И заиста вера није никада цара Давида постидела, нити га је сила божја без помоћи и покровитељства остављала.“

„И ти, Светли Кнеже, знајући да заиста вера спасава, сада, кад полазиш у далеку земљу, где је туђ народ, полазиш паровозом по води и суву, с непоколебљивом и пламеном вером обрати се од свега срца Господу Богу за његову милост, да Те Господ прати на води и суву, да Те очува здрава, мирна, срећна, задовољна и поврати Те радосна милој Ти Србији, која Ти с љубављу и бригом кличе: срећан пут Господару!“

„Ову жељу Србије освећујући, света црква овим часним крстом благосиља Те, са зебњом испраћа на пут у Констан-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

тинов Град на Боспору и поручује Те молитвеноме заступништву Богомајке, Григорија и Златоуста, светих патријараха цариградских.“

„Да ти Господ благослови путовање и крунише успехом, ползом и славом за Тебе и народ српски! Амин.“

Из цркве је његова светлост сишла на Саву, где радосним усклицима са стране народа, војничком музиком и војничким почастима са стране војске беше поздрављена. Пред лађом дочекали су његову светлост сви достојанственици земаљски, старешине месних власти и представништво општинско па пожелили срећна пута. Кад се лађа отиснула, не беше краја узвицима са стране народа „живио“ и „срећан пут,“ и ови се узвици једнако продужаваху док лађа не беше за град зашла. Ту је опет на дунавском бедуу господара свог поздравила упарађена војска, а топови с града пуцаше једнако док се лађа већ није изгубила испред очију. Тако је испраћен светли господар на далеки пут, на коме га прати благослов верна народа.

„Мироносице.“

Тако се зову оне еванђелске жене, које су прве дошле на гроб Христов и донеле св. миро, да, по ондашњем обичају, залију гроб, и којих спомен слави црква друге недеље по васкрсу.

По учењу старог завета, жена је не само прва преступила заповед божију, окусивши од забрањеног плода, него је још на тај преступ навукла и свога мужа. С тога су и све тешке последице греха више пале на жену, него на мужа. За то, што је лако веровала ласкавим речма сатане, она је осуђена да буде под надзором, под туторством мужа; а за то, што је хтела, да муж послуша њен глас, а не глас божиј, она је изгубила сваки глас у друштву људском и постала права робиња. Такав унижен, такав роњски положај

имала је жена пре христијанства у сваком друштву људском, а такав има и данас у друштву нехристијанском.

Из тог униженог, ропског стања, избавило је жену христијанство; оно је узвисило положај жене у друштву људском и упоредило је са мужем. И ако је жена, помоћу сатане, увалила у зло сав род људски, она је помоћу божијом, и избавила из тог зла сав род људски; ако је она у лицу Еве скривила, она је у лицу дјеве Марије оправдана. По учењу новог завета, христијанске вере, жена је без мужа, као дјева, родила спаситеља света. Тиме, што је жена сама, без мужа, учествовала у том великом делу божијем — избављењу и спасењу рода људског, она је наново добила свој првобитни значај, она је постала помоћница, а не робинја мужу.

И тај велики значај христијанства појмила је жена. Историја христијанске вере сведочи нам, да је женскиње још у почетку примало веру Христову са већом одважности и већим пожртвовањем него и мушкиње. У најодсуднијем, најстрашнијем часу, кад су грешници распињали на крсту највећег праведника и добротвора људског, и кад су се сви ученици Христови поплашили и разбегли „страха ради Јудејска“, па и два највернија ученика његова тек „издалека“ гледали тај ужасни приказ, то нечувено злочинство, — у том, велим, најстрашнијем часу нису се само поплашиле ученице Христове, него су одважно код крста стајале и плакале за божанственим учитељем својим.

Па и после, кад су тело Христово скинули са крста и положили у гроб, па тај гроб запечатали и око њега строгу стражу поставили, да се нико неусуди приближити гробу, ко се усуди први да дође на гроб и да га залије св. миром? Опет жене! Никакве претње, никакве опасности нису могле уздржати жене мирноснонице, да зором, пре рођења сунца, не дођу на гроб Христов са св. миром.

Ето красног примера оданости према вери и своје божанственом наставнику за сваку Христијанку у лицу св. жена

мироносица. Нека се свака Христијанка непрестано опомиње, шта је изгубила у лицу Еве, а шта је добила у лицу дјеве Марије; шта је била жена пре христијанства, а шта је постала у христијанству, па ће бити достојна оне велике милости божије, која је према њој показана, па ће бити достојна помоћница своме мужу у овом временом, бурном животу, у ношењу крста, достојна мати своје деце, којима треба прва да улије у срце дух Христове вере, да им прва објасни смисао христијанства, који се садржи у овим главним начелима: „да сви људи имају једног општег оца, а то је *Бог*; да сви имају једну општу очевину, а то је *земља*; да сви имају једно опште средство за живот, а то је *рад*; да сви имају једну општу циљ, а то је *добро*; да сви имају једно опште обећање, а то је *небо*; да сви имају једног брата, а то је *човек*; да сваки има једног друга, а то је *жена*.

То су стална начела, која треба сви да исповедамо; то је сигуран пут, којим треба сви да идемо.

Материјализам и његови заступници.

(СВРШЕТАК).

Појам о радњи много је тежи, него појам о бићу. Биће ми можемо представити ма на који начин, али радњу представити неможемо. *Сила* није ништа друго него абстракција од *силе* животиња.

С тога материјалисти, ограничивши се на једну представу, не могу никако да појме само радњу материје. И доиста, њима је потребно било представити таку суштину материје, из које би неопходно излазила њена радња и обратно, њима је нужно било представити таку радњу, која би обухватала суштину материје. Познато је да динамичка теорија не сматра материју за суштину, него силе; материја по тој теорији сама постаје из сарадње двеју сила. Но то је све

мало. Треба наћи таку силу, која је у потпуном смислу жива, то јест, унутрашњу, не механичку; треба наћи њен закон, који сам није математички, но који служи основом свима математичким законима. Наћи тако што и покушали су материјалисти. Ми ту разумемо њихов појам о Богу.

Материјалисти, као у свему тако и у томе старају се да представе себи Бога, па наилазе на неодољиве сметње. Представити себи нешто значи, по самој суштини те умне радње, одвојити тај предмет од осталих и ставити га засебно, независно. То и хоће материјалисти; али они су признали, као што смо видели, за основу свега постојећег: *простор, време, материју, силе*. Само те суштине и могу се представити, следствено само оне и постоје. Све остало не може се представити, следствено и непостоји. Но сусретајући се с појмом о Богу и нелазећи га у свом сопственом развоју, материјалистично мишљење стара се да доведе тај појам у везу са својим суштинама. С тога материјалисти пореде Бога то са *простором*, то са *временом*, то са *материјом*, то најзад са *силом*. Историја науке пуна је таквих примера. Волтер, који се непрестано борио са материјализмом, а међу тим који је сам долазио до крајњих граница тога правца, вели следеће: „Њутон сматра простор и време као две суштине, којих биће неопходно зависи од Бога, јер Бог постоји на сваком месту, следствено свако место постоји; Бог је суштаство бесконачно: следствено постоји бесконачно време.“ Пре свега примећујемо да су то речи самог Волтера, и да их до сад нико није могао наћи ни у једном спису Њутона; он нигде и никад није назвао простор и време *суштинама*. Волтер се ту позива на Њутона само за то, да именом тога великог ауторитета још боље осигура успех својој мисли. Он готово и сам то признаје, кад одмах за тим каже ово: „У Њутона, на крају његове оптике, налазимо следеће изразе: *Ти природни појави не доказују ли да има суштаства нетелесног, живог, разумног, свуда присутног, суштаства које у безкрајном простору*

као у својој сфери, све види, разликује и схваћа на најсавршенији начин.“¹⁾

Доста такав је смисао Њутонових речи, али га је Волтер мало прекроио. Ево сопствених речи Њутона: „Ми не сматрамо природу као тело, божије и делове природе као делове Бога. Бог је једнолико суштаство без органа, без делова, то су само створови његови, који служе његовој вољи. Органи осећања неслуже томе, да се осете слике ствари, већ томе да доведу те слике до осећајности. Стога Бог нема потребе у тим органима, почем он присуствује у самим стварима.“²⁾ У тим речма огледа се материјализам у свој крајности својој. Волтер је мање од Њутона погружен у представу; у Волтера има три особите суштине — Бог, простор и време, и Бог само испуњава собом простор и време; У Њутона између Бога и простора постоји чврста веза; простор је сфера осећања божија; ако природа неможе бити телом Бога, јер је Бог суштаство једнолико, то простор, као једноликост, може бити телом Бога.

То мишљење Њутона о Богу и послужило је поводом оној дугој и жестокој препирки, која се отворила између њега и Лајбница. У Јенглеској, вели Лејбниц, пропада и природна религија.

Почем се појави ума врше по строгим законима, то није ни мало чудно, што се и у наше време понављају ти појави прошлог времена, које смо мало час напоменули. У опште овај нови немачки материјализам, који је направио толику ларму, не представља у себи ништа, и ако неки мисле, да се у њему огледају неке са свим нове и дотле непознате истине.

Бихнер одмах у почетку, у првим главама, говори о Богу. Он мисли да нераздвојност силе и материје, и безсмртност материје поричу биће Бога. Но почем он, по своме обичају, и некуша да објасни шта разуме под појмом Бог: то наравно

¹⁾ Види: Елементи филос. Њутона. Глава II.

²⁾ Тамо.

и његови закључци немају никакве силе. Порицати ма што може се само на основу тачног појма о томе што се пориче; незнајући шта поричеш, неможеш ни порицати. Како ћеш порицати оно, што не знаш? Према томе за нас није важно овде само решење питања о бићу божијем него то како Бихнер разуме биће Бога. Како разуме, онако и пориче.

Бихнер представља Бога у виду силе; истина он га назива стварајућом силом; он приписује тој сили производ и намеру; но при свем том, он сматра и ту силу у реду осталих физичних сила. Појам о Богу — по његовом мњењу јесте појам о сили, *одделитој* од материје, па онда пориче биће божије на том основу што *нема силе одвојене од материје и нема материје без силе.*

„Кретање вештаства, вели Бихнер, управља се по законима, који у њему раде: различни појави нису ништа друго, него производи различних и разноликих случајних покрета. Нигде и никад није било нађено факта, који би био изузетак из тог правила и који би тврдио да има силе која ради и ван материје.“

Јасно је да се при таком умствовању не може ништа доказати. На ком основу Бихнер узима да је Бог сила, која личи на друге физичне силе? То је све једно, као кад би ко доказивао, да астрономи проматрајући различна небеска тела, ни су до сад приметили ни Бога с громом и муњама у рукама, ни анђела са ватреним мачевима. За тим Бихнер употребљује следећи израз, који је постао чувен са своје безсмислице.

„Представите себи, вели он, ту силу као нешто непомично, што само себе посматра и што је само са собом довољно и то ће бити празна абстракција, која нема никаквих емпиричких основа.“

Представити себи тако физичну силу, то би била права безсмислица, а међутим Бихнер мисли да је то само произ-

вољна абстракција и да неможе бити призната само за то, што нема *емпиричких* основа.

Из тога се види да Бихнер погрешно схваћа и сам значај силе. Кад би он добро разумео значај силе, онда он неби поредио Бога са физичном силом, нити би говорио *о произвољу силе, намери силе* и т. д. Са свим је јасно да је Бихнер склон да оличава силу, то јест, да је сматра као нешто *живо*, што је привезано за мртву материју. Све што год материјализам говори о Богу, неможе ништа да докаже, јер он неможе да схвати сам тај појам, неможе да мисли, него само представља. На тој самој немогућности и оснива се материјалистички атеизам. Накратко: Материјалисти умствују овако: кад ми *представљамо* материју и силе, то ми их представљамо самосталнима, ни од чега независним; следствено, ми их неможемо сматрати зависнима ни од чега; саму ту зависност ми неможемо да *представимо*, следствено ње и нема јер нема ништа од чега би зависила суштина материје и силе.

Таким начином и материјализам исповеда оно знаменито начело идејалиста о *истоветности бића и мишљења*. Идејалиста каже: постоји само оно, што ја могу мислити, и постоји онако, како ја могу мислити; а Материјалиста каже: постоји само оно, што ја могу *представити* и постоји онако како ја могу *представити*.

Ми смо видели, да материјалисти своде сву радњу ума на једну представу и потом признају само оно, што обухвата представа; а све остало они поричу, то за њих непостоји. Но представа није једина радња ума; то је само једна врста умне радње и то најтамнија, најтромија; али које навикао да се само у тој радњи креће то јест, које дуго упражњавао ум у *представљању*, тај се неможе лако да отресе те навике. Као онај, који је дуго играо у карте, види их после сву ноћ и сећа их се сутра, тако и тај који је дуго играо атомима, празним простором и временом, неможе лако да се одвоји од њих и да пређе на друге појмове. Најзад, ми им неза-

мерамо за таку једнострасност, ако их она задовољава, али им замерамо, што они без икаквог основа поричу све друго, поричу најзад и друге таке навике ума. Да се човек ослободи од тих једностранних навика, треба пре свега да се учи мислити. Да, правилном мишљењу, као и свему другом, треба се учити.

Ми смо у кратко обележили само поглавите црте материјализма; те белешке нису потпуне, а можда због краткости, нису ни јасне; али надамо се да ће се и по тим белешкама моћи саставити правилан појам о тој знаменитој по својој једностраности философској системи, која се зове материјализам. У осталом ми и нисмо хтели да је потанко претресамо, јер она не заслужује толику пажњу. †

Разговор с децом о вери и моралу хришћанскоме.

11. Испушење Исуса Христа од нечастивог духа.

(ПРОДУЖЕЊЕ).

Добив при крштењу помазаније од Духа света, помазаник божији — Христос оде у пустињу да там у самоћи и молитви спреми себе за свети и велики свој позив.

Четрдесет дана и четрдесет ноћи боравио је он у тој пустињи око Јерихона — на гори, одрекавши се од свакога јестива.

Зли дух, који наведе на зло прве људе, и који копка вазда да учини зло другима, виде сад необичног и светог човека у пустињи и науми да га испуша — да га *саблазни*.

Он знађаше да је тај човек — *Месија*, знађаше да је он дошао да спасе људе, да је добио од Бога велику моћ и да може да твори чудеса. И замисли да удеси тако, како би Исус, који је наменуо ту моћ чудотворну на корист других, употребио ову за себе и за своју личну корист, замисли да наговори Исуса на дела *себељубља*, — да развије у тој светој души, у место љубави, *егоизам*. Он чекаше удесну само прилику — како ће подићи ка Исусу, и ево види он да Исус, после четрдесетодневног поста, осећа изнурење и глад, па потрча час пре са речима тобож пријатељским: „узалуд мучиш себе глађу! Ако си син божији, реци да се ово ка-

мене претвори у хлеб," а то ће рећи: ти имаш у себи моћ да тво-риш чудеса а овамо умиреш од глади; зар не би ти било боље, да употребеш мало те снаге, која ти је дана ради других, на своју корист, него да умреш од глади, па тиме да лишиш и друге своје могуће помоћи? Но Исус одбаци од себе ову злу, ову сатининску мисао. Он нађе у светоме писму доказа, да човек не живи од једног само хлеба, већ и од свега онога, што је саздано све-могућим словом божијим. Он знађаше да и Јудеји у пустињи не-имађаху хлеба и да су с тога могли поумирати од глади кад неби Господ очувао њихов живот давши им с неба манну. Искушење злого духа би одбачено. Христос издржа ово искушење *егоизма* и потврди да ће он радити не по чувству *егоизма*, већ по чувству *самопрегорења*, т. ј. општу корист и опште благо свагда пред-стављати својим личним користима и благама.

Но сатана не оставља Исуса. Он заводи нова искушења.

Христос је дошао да спасе људе; но он је могао спасти само оне, који га приме, који усвоје његово учење и који се сроде с њим, те постану једино са њим. Следствено за спасење људи беше од свега пре нужно, да они поверују Исуса као Месију.

На два начина могао је Исус доћи међу људе. Он се могао јавити свечано, са свом славом и снагом, те са својим чудесима поразити — заслепити људе. Или могао је доћи просто, смерно, па затим живећи онако као што треба да живи човек који је саздан по образу божију, рушити лаж и неправду, усељавати љубав и истину, преваспитати и преродити људе снагом својега учења, снагом својега примера и своје љубави.

Први начин био би лакши за Христа, но мало би допринео праве користи људима, као што мало користи свако друго дело које се набрзо изврши. Осем тога, учење Исусово у оваквом слу-чају, не би постало својином људи: оно би било као нешто туђе за њих.

Други начин доласка Исусова међу људе представљаше много борбе, патње и страдања Христу. Но тај једини начин могао је спасти људе, јер при њему тек једином кадро беше учење Исусово да прероди и пресазда падшега човека.

Но зли дух жељаше да удеси тако, како људи не би били спасени. Те с тога пење он Христа на кров храма и почиње да му улива мисао, како би то лепо било да се он покаже људима као чудо-творца, па да од једном обрати на се пажњу свију: „*ако си ти син божиј, скочи с овог храма на земљу,*“ које ће рећи: „ти треба

да обратиш на себе пажњу на први твој појав к народу; он треба да зна да си ти послан од неба. Ево народ стоји доле: скочи одавде и јурни у ту светину.“ Но од таквога поступка могла је задржати Исуса опасност, да се неубије јер то беше значајна виси-на. Зли дух уклања и ту мисао односно опасности и казује Исусу речима св. писма, како за људе који се Бога боје, стоје Анђели, те их чувају од сваке опасности, да не *когда претхнѣтъ ѿ каменъ ногѣ твоѣ*. Те тако зли дух изнова саблашњаваше Исуса нудећи му да чудним начином изврши оно, што се могло извршити начином обич-ним (сићи са крова цркве по лествици). Човек треба да се нада на нарочиту чудесну божију помоћ тек у таквом случају, кад он сам својом снагом није кадар да што изврши. Захтевати чуда, кад се може да изврши нешто и снагом природном, то је толико ко-лико метати Бога на *искушење*; чинити чудо без нужде, кад се може да обиђе без њега, чинити чудо ради тога само да забленеш очи људима, то је толико, колико градити божију силу предметом радозналости, — *унижавати и вређати Бога*. И Христос с негодо-вањем одбаци од себе ту ђаволску мисао; Он одговори духу нечистоме: „написано је такође: *неискушавај Госиода Бога твојега*.“ (вт. 6. 16.

Исус је дошао на земљу да подигне на земљи царство бо-жије, царство мира, љубави, правде. Но сви људи беху под влашћу греха или под неправдом, т. ј: под влашћу нечистогa духа. След-ствено Исусу Христу предстојало је да изађе на страшну борбу противу зла, предрасуди, и неправде људске, а тим самим да по-дигне против себе све оне, који беху зли и покварени. Но он има-ђаше и други пут далеко лакши, утвренији. Он је могао попустити у неколико тим људским предрасудама, па том уступком задобити срца људска и поклонити се злу, т. ј: духу нечистоме па за тим саставити од тих људи царство видљиво — земаљско, а то ће рећи: нечистим средствима доћи до високе цели. Сатана сад започе да куша Исуса на ту тему — он га изведе на високу гору, па му показа са те висине сва царства земаљска и рече: „*Све ћу ти ово дати ако ми се само поклониш*“, т. ј: ако попустиш у ономе што ја желим од тебе. Но Исус је дошао да оснује царство божије снагом божијом, па зато одбаци сва рђава средства као нечиста и грешна — одбаци помоћ сатанинску, рекав: „*иди од мене сатано*. јер је у светоме писму написано: *Госиоду Богу клањај се и њему једноме служи*.“

Зли дух одступи тада од Исуса немогав да узбуди у његовој

души ни јединог худог осећања и жељања. Овим искушењем утврди се Господ у својој богочејевој светости и доказа да је божанство сједињено са његовом човековом душом; да је све божанско веома близу до душе његове а све сатанинско веома далеко од њега, — да је он одиста Богочеловек.

Папство и његова централизација.

(НАСТАВАК).

Папство дакле римско и његова централизација нема места у светом писму, него је његов зачетак сасвим друкчији. Кад би се и дозволило, да је међу апостолима имао бити један поглавар, та би слава припала апостолу Павлу, јер је он највише радио у винограду Господњем и највише црква утемељио. Апостоли су били обдарени ванредним духовним врлинама, творили су разна чудеса, народи су веровали у њихово проповедање и обраћали се у веру Христову у пркос прогонства и хуљења јудејског.

Какав је живот био првих хришћана показују нам дела апостолска¹⁾ овим речима: „А у народу, који верова беше једно срце, једна душа; и ни један не говораше за имање своје, да је његово, него им све беше заједничко.“ Но ова слога и хришћанско прегореваше за мало време трајаше, и наступи раздор у задрузи хришћанској; великаши и богаташи похиташе да задобију прве части у цркви, стадоше презирати сиромаша, на што се тужи и Јаков у својој саборној посланици пишући овако: „Чујте љубазна браћо моја, не изабра ли Бог сиромаше овога света, да буду богати вером, и наследици царства, које обрече онима, који њега љубе? а ви осрамотисте сиромаша! Нису ли то богати, који вас муче и вуку вас на судове? Не хуле ли они на добро име ваше, којим сте се назвали?“²⁾

¹⁾ Дела апост. гл. 4... 32.

²⁾ Посланица ап. Јакова, гл. 2... 5. 6. 7.

Апостол Павле у првој посланици Тимотеју¹⁾ дивним цртама бележи какав се владика захтева за цркву божју и каквим врлинама треба да је обдарен, да би достојно вршио дело апостолско; али треба приметити, да су владике људи, и да неки беху још за време апостола скренули с правог пута: шта више Јован јевангелиста по особитом налогу Христовом мораде опоменути анђеле (јепископе) од седам тада најодличнијих цркава наиме: ангела цркве *Ефеске, Смиранске, Пергамске, Тијатурске, Сардиске, Филадельфијске и Лаодијске*, о коме последњем измеђ осталог ево шта вели: „Јер говориш: богат сам, и обогатио сам се, и ништа не потребујем; а не знаш да си ти несрећан, и невољан, и сиromaх, и слеп, и го. Светујем те да купиш у мене злата жеженога у огњу, да се обогатиш; и беле хаљине, да се обучеш и да се не покаже срамота голотиње твоје; и масти очињом помажи очи своје да видиш. Ја које год љубим оне и карам и поучавам: постарај се дакле, и покај се“²⁾.

Овим нередима, који беху ухватили дубока корена у највишим круговима цркве брзо се придружише и јереси, помаљајући своју отровну главу сад овде, сад онде. Прва прогонства у цркви почета су од Јевреја, а прве формалне јереси од Грка. Апостоли су се не уморно трудили, да их угуше у њиховом зачетку, особито св. Павле; но Бени грчки, који вавек тежи за нечим узвишенијим, не хте у *оште* да се повлони простој науци вере христове, него се прихвати разног тумачења светог писма, од куда потекоше и разне јереси.

Свети апостол Павле каже нам да Грци тражећи мудрост изанђаше, а о крићанима, у којима се могу образовати многи Грци, ево шта вели: „Крићани свагда лажљиви, зли зверови, беспослени трбуси.“³⁾ Ове су речи пеког идолоштовског про-

¹⁾ гл. 3.

²⁾ Одривење Јованово гл. 3.—17. 18. 19.

³⁾ Послан Титу гл. 1.—12.

рока, зато Павле нарочито их спомиње Крићанима, еда би се постидели, и Богу се обратили, верујући у Исуса Христа. Овај велики апостол народâ гледајући да хришћани многа зла дела чине, да се цркве између себе гложе и да јереси с дана на дан већи обим заузимају, саветује, моли и преклиње, да правоверни не верују другој но само његовој науци, и да не приме ни ангела кад би се у лицу човечијем појавио и другчије их учио; па у својој посланици на Филибљане овако им препоручује, *чувајте се од паса, чувајте се од злих посленика, чувајте се од сечења* (јереси)¹⁾.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

Одзив српског Митрополита Михаила

Цариградском Патриару Јоакиму II-гом.

Ваша свјатост.

Високоуважајемо писмо Ваше Светости од 13. Децембра прошле године примио сам 1. Јануара 1874 год.

Честитајући Вам узвишење на достојни и уважајемо престол првопрестолног јерарха велике цркве, радосно поздрављам Вашу светост, која је из љубави према ползама православне вере и цркве, примила по други пут бреме управе у своје руке.

И као што изволите Ваша светост рећи у своме поштованом писму, да је дух лукави умножио тешкоће и погоршао стање цркве у садањему времену, сазнајемо те неповољности скоро по свима областима, нарочито што се тиче врло штетног раздора, који наступи у крилу православне велике цркве.

Но осведочена мудрост Ваше Светости и истинита љубав према матери цркви пронаћиће надамо се начина, којим би се црква умирала, раздор престао и православље оснажило на углед иновернима, који ће гледати с поштовањем на искушену, но непоколебљиву у истини свету православну цркву.

Молићемо се, Господу пастирначалнику нашем спаситељу Исусу Христу да укрепи Вашу Светост, те да обележите своју вторичну управу у летописима матере цркве такима делима, која ће бити корисна св. православној цркви, сојединивши што је раздвојено, сложивши што је несложно и воцаривши међусобну љубав међу свима православнима.

Са оваком искреном жељом и молитвама поздрављамо Вас и честитамо Вам што сте примили црквену управу и узели на себе подвиг

¹⁾ Посл. Филибљанима гл. 3.—2.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
У
Л
И
О
Т
Е
К
А

за благо цркве, вручавамо себе и своје благословено Богом стадо
вашим Св. молитвама и с поштовањем и оданошћу остајемо

Ваше Светости

покорни слуга

АРХИЈЕПИСКОП БЕОГРАДСКИ И МИТРОПОДИТ СРПСКИ,

Михаил.

ЕМ 52

10. Јануара 1874. год.
у Београду.

К њ и ж е в н о с т .

Књижевност је поље широко, пространо да тако рекнемо неограничено. По њему се размеће и превија старац са једном ногом у гробу као и младић који је тек првим кораком ступио на клизаву стазу јавнога живота. На овом пољу неки сјаји као жарко сунце, а неки хода по заладку. Оно је посејано разним биљем и мирисавим цвећем, али ово друго несме други брати, но само она рука, која неоспорним доказима засведочи да је ту почест заслужила. Између многих који су ту славу получили заиста у првome реду стоји Високodостојни

Г. *Герасим Петрановић*, архимандрит, наименовани Которски епископ, члан матице српске у Новом-саду; српског ученог друштва у Београду; матице далматинске у Задру; почастни члан српског певачког друштва Јединства и добротворнога друштва св. Ђорђа у Котору, заступник народни на сабору далматинском. Овај неуморни књижевник српски који се толико одликовао као професор на богословији православној у Задру, ступајући на архијерејску столицу увиде преке нужде своје епархије, пружи милостиву десницу обилно сиромасима и другим страдајућима, неиззећи на њихову веру или народност и за кратко време прибави себи опште поштовање и благодарност бокеља. Сваки пастир треба да је спреман положити душу своју за паству одређене му и да води точни рачун о хришћанским душама, становаде оне у грудима богаташа или сиромаша. Високodостојни Г. Петрановић ово добро познаје. Он је посетно прошлог љета целу своју епархију, и ове године на свет издао Шематизам православне епархије Воко-Которско-Дубровничке. У овоме шематизму на кратко, али вешто и тачно описује редки писац древне границе православне цркве у Боки-которској, наводи један драгоцен надпис српски, који се налази у цркви св. апостола Петра и Павла у селу Богдашићу. Теофил епископ Зетски ову је цркву саградио 1269 год. Имена епископа који су управљали Которском епархијом и које није позобоа зуб времена све су забиљежена у шематизму а што је чудно, може се рећи да је сваки редак у њему необоривим доказима засведочен. У опису манастира Бање, мудри писац спомиње и један *епитрахил* као ретку старину овог манастира. Српски народ у Боци држи да је ово епитрахил србс. архиеп.

Саве. На њему стоји златом извезено лето 1114. По овоме шематизму, који се може да упореди с најизрађенијим делима ове струке, у епархији Которско-Дубровничкој има 8 манастира; 4 претопрезвитерата; 41. парохија, 7 капеланија 192 цркве; 4800 домова, 26.380 душа; 11 монаха; 44 свештеника; 2 ђакона; 995 православних катихумена по школама.

Боже дај да остали наши архијереји угледајући се на рад високодостојног овог раденика, поспеше што пре да издаду сличне шематизме, који разгоне густу таму са историчкога првенога нашега поља, служе на велику корист поцепаног српства а за част православне вере. Ми имадемо доста блага закопана; шематизми добро израђени извуће га мало по мало на сунце, па ће онда сијнути нечувеном светлошћу наша црквена повест.

Глас из српске Војводине.

Ових дана добили смо једно писмо из Вршца, од његове Пречасности протосинђела Нектарија, у коме јавља, да овај црквени лист „Сион“ налази лепог одзива код тамошњих старешина српске цркве као један од најбољих до сада листова по овој струци. Уз то писмо послао је г. Нектарије у препису и једну окружницу, коју је преосвештени владика Вршачки одпустио, на све протојереје и настојатеље манастира у својој епархији, у смотрењу овог листа.

Та окружница преосвећеног Архиепископа Емилијана гласи овако: „Свима Протојерејима и настојатељима манастира.

„Архимандрит и професор богословије београдске Нестор, покренут од високопреосвештеног г. Митрополита и осталих владика српских, прихватио се да издаје један црквени лист под именом „Сион,“ и молио нас је, да лист тај свештенству и народу у овој епархији препоручимо.

„Како је наша црквенска литература тако сиромашна, да благочестиви Христијани, који хоће са вером својом и са појавима на црквеном пољу да се ближе познаду, немају ни стручне књиге, никаквог јавног органа, из којих би оно што жеде, дознати могли, то је овај нови црквени лист сваком христијанину, а према данашњим околностима времена нарочито свештенству од преке потребе: и за то ми свештенство и народ у овој епархији позивамо, да лист овај материјално средством предплате, а коме је могуће и морално са чланцима и дописима потпомажу и опстанак му обезбеду.

„Ради изведења оног позива имате ви Г. Н. Н. употребити све мере, које за целесходне сматрате.“

Ми смо веома благодарни високопр. Господину Епископу Вршачком на тој просвећеној потпори, коју тиме чини нашем листу, и стараћемо се да се наш лист покаже достојан његове архиепископске препоруке.

Уредништво „Сиона.“